

inozemstvo takega denarja ne sprejema za jednako veljavnega, kajti papir ni zlato. Sprejema ga le v toliko, v kolikor ima upanje, da se ga bode lahko zopet iznebiti prinakup blaga v državi, ki je papirni denar izdala. Tako upanje je, pa tem večje, čim solidnejše je gospodarstvo države. Mnogo vplivajo tudi politične razmere. Nikdar se ga pa ne sprejema kot enakovrednega, plača se ga po kurzu, ki se vedno spreminja.

Med svetovno vojno je kurz naše krone padal in se dvigal in se spreminjal, kakor je pač bil položaj na bojišču. Julija 1918 je znašalo razmerje s francoskim približno eno tretjino. Silno naglo je pa začel kurz padati, ko se je začela naša fronta krhati. Inozemstvo je uvidelo, da država, ki je izdala papirni denar, papirja ne bode mogla kriti. Se hujše je bilo po razpadu države, in sedaj se mora plačati za eden frank 20 K in še več, dočim se je pred vojsko plačalo za eden frank 94 vinarjev. Inozemstvo torej plačuje za našo krono 7 vinarjev.

3. Gospodarski kurz krone.

V lastni državi kurz ni jednako padal, krona je obdržala tu svoj gospodarski kurz. Gospodarski kurz naše krone se vidi najbolje tedaj, če primerjamo kupno moč naše krone pri nas s kupno močjo franka na Francoskem. Pri tem vidimo, da stanejo one stvari, ki jih sami pridelujemo, pri nas toliko kron, kakor na Francoskem frankov. Glede teh stvari je torej gospodarski kurz kroge pri nas enak gospodarskem kurzu franka na Francoskem.

Tako je na primer junija meseca 1919 stalo jedro jajce v Parizu 1 frank, pri nas pa 1 krono. Kilo mesa 12 frankov, pri nas 12 kron, pšenica kg pri nas ob času žetve 2 kroni, na Francoskem 1 1/2 do 1 1/4 franka. Popolnoma drugače so pa razmere pri stvarih, ki jih mi tukaj ne pridelujemo. 1 meter sukna stane na Francoskem 10 frankov. Ako hočem sukno plačati z našimi kronami, potem moram dati mednarodno vrednost naše krone, ta pa znaša 1 frank = 20 K torej 10 frankov 200 K. Vsled tega moram plačati že na Francoskem 1 meter sukna, kalerega bi bil lahko poplačal obilo z 10 kg pšenice, s svoto 200 kron. K tej svoti pridejo še potem stroški prevoza in dobitek trgovca, eventualno tudi colnina, tako, da stane 1 meter sukna, ki bi ga dobil na Francoskem za 10 kilogramov pšenice, pri nas 300 do 400 K. Meso se pri nas plačuje po 8 do 10 kron žive teže pri živini. Ako se mi posreči govedo spraviti na Francosko, dobim tam 8 do 10 frankov za kg, t. j. 160 do 200 kron. Jajce stane pri nas 2 kroni, če se mi posreči spraviti jajce v Ameriko, dobim za jajce 1 dolar, dolar je pa vreden sedaj preko 100 kron.

4. Kmetijski pridelki in mednarodna vrednost.

Iz tega sledi, da kmet dobi za svoje pridelke komaj desetinno mednarodno vrednosti, da pa mora plačati za vse, kar mu doma ne priraste, dvojno mednarodno vrednost. V naši državi prideluje za izvoz edino kmet — in ravno ta najvažnejši stan mora priti na beraško paleto, ako se ne bode poskrbelo, da

dobi tudi kmet za svoje pridelke mednarodno vrednost.

Ta pa je najmanj desetkrat večja kakor je cena, ki jo danes dobiva kmet za svoje pridelke.

Vidi se torej, kako neutemeljena je trditev, da je kmet kriv draginje, vidi se pa tudi, kako slepe so oblasti, ki zaplenjujejo kmetom tlanino, ker je prodajo 1 kg za 40 kron, ko znaša mednarodna vrednost najmanj 400 kron!

5. Trговец in kmetijski pridelki.

V tej zvezi nam je odgovoriti še na vprašanje: kdo ima korist od teh razmer? Odgovor je lahek: Trговец, ki prodaja naše pridelke v inozemstvo. Tak trговец, navadno združen v raznih bankah, kupuje pri nas naše pridelke v našem denarju po gospodarskem kurzu krone, proda pa te pridelke za tuj denar, ki ima dvajsetkratno višjo mednarodno vrednost. Kakor smo že zgoraj dokazali, ima trговец pri 1 kg žita, ki ga pri nas kupi za 2 kroni, čistega dobička od bivši vse stroške vsaj 10 kron, pri mesu pa celo 160 do 200 kron, pri 1 jajcu do 16 kron itd. Za to pa vidimo, da so banke tekom enega leta zaslužile ogromne svote denarja, tako da bodo postale g omejene gospodarice na denarnem trgu, — seveda v škodo ogromni večini pridelujočih slojev.

Take razmere ne morejo dolgo trajati, ker trpi s tem tudi država. Sprememile se pa bodo le tedaj, se uredi vrednost našega denarja, t. j. če se uredi valuta. O tem pa bomo razpravljali v posebnem članku.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Prestolonaslednik Aleksander je podaljšal svoje bivanje na Francoskem za 10 dni. Med Jugoslavijo in Avstrijo je podpisal naš minister za šume in rude g. Anton Krstan na Dunaju novo trgovsko pogodbo.

Povslej Jugoslaviji se bo otvoril v kratkem poštnohranilnični in čekovni promet. Tozadevni zakon je že izdelan in bo predložen v poizditev.

Med Jugoslavijo in Nemčijo se bo zopet vpostavil redni trgovski promet in obnovila trgovska pogodba med obema državama.

Čudno je, da zamorejo sploh vladati v Beogradu, ker se mudi na poovanju kar devet naših ministrov.

Po celi Jugoslaviji se bodo vršile občinske volitve koncem januarja 1920.

V Avstrijo, Čehoslovaško in Grčijo izvaža Jugoslavija žito po tihem. Tudi francoska vlada namerava pri nas kupiti 50.000 ton žita, 100.000 ton koruze in 10.000 ton ovsu. Marca in aprila bi se naj že začelo z odposiljativjo te žitne nabave v Francijo.

Italija.

Italijanska vlada se pogaja z D'Annunzijem, da bi zapustil mirnim potom Reko s svojimi prostovoljci. Tozadevna pogajanja se bližajo, za trdili v listih koncu. Vladni zahtevi, da na ostavi D'Annunzio Reko, je pritegnila tudi pretežna večina reškega prebivalstva pri ljudskem glasovanju proti D'Annunziju. Ako bo zapustil D'Annunzio Reko, jo bodo zasedle čete italijanske vlade. V Parizu zahtevajo, da ustavi in prepere Italija na vsak način D'Annunzijevo prodiranje po Dalmaciji. Ker se tega ukaza iz Pariza italijanska vlada dosedaj ni izpolnila, je odložil italijanski ministrski predsednik Nitti svoje potovanje v Pariz.

Italijanska vlada bo predložila zakon, potem katerega ne bo več odločeval o vojski in miru kralj, ampak parlament.

Italijanski socialisti se pogujejo za žensko volilno pravico.

Avstrija.

Na Dunaj dospe ententina komisija, ki bo nadzirovala izvedbo saintgermainске mirovne pogodbe v Avstriji.

V Građu in po nemškem Stajerskem staja jejo novo liberalno ljudsko stranko, ki se bo potegovala za priklonitev Avstrije k Nemčiji.

Francoska.

Listi poročajo, da bo izvoljen predsednikom francoske republike Clemenceau. Ministrski predsednik bi naj postal Millerand, Poincaré, sedanjí predsednik, bi pa naj prevzel finančno ministrstvo.

Kakor povsod po Evropi, vlada tudi v Parizu veliko pomanjkanje premoga. Radi pomanjkanja premoga se bo omejila razsvetljava pariškega mesta.

Nemčija.

Razdelitev nemških kolonij. Nemška južozapadna Afrika bi naj pripadala Angliji in tudi otočje Nauru v Tihem Oceanu. Nemški del otočja Samoa se prideli Novi Zelandiji. Nemški del Nove Gvineje in Bismarckov arhipel Avstraliji. Maršalsko, Karolinsko in Mariansko otočje pripade Japonski.

Rusija.

V petrogradski sovjet je bilo izvoljenih 641 poslancev, med temi 532 komunistov.

V ruskem vjetniškem taborišču Saborovsk je izbruhnil upor nemških in avstrijskih vojni vjetnikov.

Med Estonci in rusko boljševiško armado je izbruhnila in se razvila velika bitka. Boljševiška armada je prebila estonsko fronto. Izgube na obeh straneh presegajo 20.000 mož.

General Denjikin je izgubil povolnost nad protiboljševiško armado. Njegovo mesto bo zavel general Wrangel, ki bi naj započel novo ofenzivo proti boljševikom. Poljaki se bojijo boljševiških vojni sil, katere nameravajo nameriti boljševiki spomladi proti Poljski.

Kmetska Zveza.

Shodi Kmečke Zveze se vršijo v nedeljo dne 4. januarja po rani sv. maši v St. Jurju ob juž. žel. v Katoliškem domu, v Negovi in v Martinu na Pčerju.

Izobraževalni tečaj priredi Kmečka Zveza dne 7. januarja v Starem trgu v stari šoli za slovenjgraški okraj. Vsaka župnija naj pošlje na tečaj kolikor mogoče veliko število mož in mladeničev. Začetek tečaja ob 9. uri. Predavajo govorniki iz Maribora.

Krajevni odbori Kmečke Zveze so se ustanovili zadnji čas za te-le župnije: Sv. Barbara v Slov. gor., Sv. arjeta ob Pesnici, Selnica, Cirkovec, S. Janž na Dravskem polju, Slivnica pri Fram, Cadram, Loče, Zreče, Žiče, Sv. Bollenk na Kogu, Sv. Jakob v Slov. gor., Svečina, Sv. Jurij ob Pesnici, Sp. Sv. Kučgot, Sv. Rupert v Slov. gor., Sv. Trojica, Sv. Benedikt, Sv. Ana v Slov. gor., Sv. Bollenk v Slov. gor., M. Sežna, Sv. Anton v Slov. gor., Sv. Jurij ob Se., Kapela, Brezno, Remšnik, Limbuš, Tezno, Ruše, Radvanje, Pobrežje, Sv. Lovrenc na Pohorju, Smarje, Ponikva, Hajdin, Sv. Urban, Vurberg, Sv. Andraž v Slv. gor., Sv. Lovrenc v Slov. gor., Sv. Marko, Sv. Marjeta niže Ptuj, Rogatec, Sv. Križ pri Sl., Zetale, Stoporce, Ribnica, Sv. Anton na Pohorju, Zavrč, Leskovec, Sv. Trojica v Halozah, Sv. Vid pri Ptuj, Videm, Brežice, Rajhenburg, Sevnica, Pišce, Bizeljsko, Dobava, Sromlje, Kapela, Arčiče, Koprivnica, Zdsle, Slov. Bistrica, Gornja Poljskava, Spodnja Poljskava, Crešnjevec, Majšperg, Poljčane, Tinje.

Krajevni odbori Kmečke Zveze — resno na dele! Skoro v vsaki župniji že imamo krajevni odbor Kmečke Zveze. A od nekaterih teh odborov ne dobimo nobenega nlasu. Pozivamo vse odbore, naj takoj za prvo nedeljo skličejo odbore seje in naj napravijo načrt za delo v novem letu. — Tajništvo Kmečke Zveze v Mariboru.

Razdelite si delo! Pri sejah krajevnih odborov Kmečkih Zvez si razdelite odborniki in zapniki med seboj delo. 1. Vsak odbornik, oziroma zapnik naj dobi dodeljen svoj delokrog, kjer bo zbiral ude in prispevke; 2. odborniki si naj med seboj pomenijo, kateri bo vsako nedeljo in praznik pri cerkvi (v Citalnici ali kake drugi hiši) zbiral pritožbe naših somišljenikov proti nepravilno predpisanim davkom; 3. pomenite se glede shodov v posameznih vaseh in občinah.

Vzgajajte si doma govornike! V sejah krajevnih odborov Kmečkih Zvez si določite in izberite domače govornike. Bolj izobraženi odborniki naj dajo domačinom govornikom navodila za govore.

Stetite naših pristavev. Nujno pozivamo voditelje krajevnih organizacij Kmečke Zveze, naj do 20. januarja 1920 seštejejo in popišejo po vseh župnijah oziroma občinah vse ude Kmečke Zveze. Ob tej priliki poberite udanino za Kmečko Zvezo za leto 1920. Prepis seznama tega štetja pošljite sigurno do 20. januarja tajništvu Kmečke Zveze v Mariboru. Kot ude Kmečke Zveze se šteje vsak mož in ženski državljani, ki je dopolnil 21. leto. Na delo!

Koledar Kmečke Zveze se naroča v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Stane 4 K 30 vin. s poštnino vred. Denar se naj pošlje najprej po pošti nakaznici.

Slovenoi širite naše liste!

Gospodarske novice.

O konje in živinoreji.

Gliste pri konjih.

Včasih se zaredi v konju velika množina glist. Našeli so jih v enem konju do 1000 pritepenk. Konjske gliste so belorumenkaste, okrogle in na koncih nekoliko ožje. Zležejo se iz jajčec, ki pridejo z blatom iz glistavega konja. Ta jajčeca in njihove zarodke požro konji s krmo in vodo, iz teh se porodijo v konjskih črevah zopet gliste. Posamezne gliste konja ne škodujejo, a množina je vsekakor nevarna zdravju in življenju. Gliste, oziroma njihovi iztrebki jemljejo tek, motijo prebavljanje, povzročajo koliko, vnetje črev, drisko, zaprtje, neprebavnost in hiranje. Da je konj glistav, o tem se lahko prepričamo šele tedaj, ako se gliste pomešane s konjskim odpadkom. Domača zdravila proti glistam so: voda ali mleko, v katerem se je kuhel česen, bučno seme, divji kostanj, pelinov čaj, voznik in korenje. Gliste se odpravljajo tudi tako: 15—20 gramov bljuvne soli raztopi dodobra v 1/2 litra vode in to raztoplino vlij v 1/4 skafa pitne vode. Za žrebeta je dosti 4—8 gramov bljuvne soli. To pijačo ponudi žejnemu konju. Ko je to popil, mu ne daj pol dneva nič jesti. Potem napravi iz 30—40 gramov lopatike (aloje), malo moka in koščeka mila, kakor oreh velikega, in vode testo. Ta svitek daj konju, da ga poje. Bljuvna sol pomori gliste, a lopatika jih požene iz črev. V debelem konjskem črevu živi še neka druga, približno 2% cm dolga glistica, ki pa ne napravljia drugih nepravil, kakor srbečico jabolka (konec črevesa), vsled česar se konj na tem mestu in na repu večkrat drgne. To glistico preženemo tako, kakor veliko, a vrhu tega še izbrizgavamo čreva s česnovno vodo.

Zakaj postane govedo vampasto?

Ko se začne pokladati kravam trava, seno v kratkem poide, seči je treba včasih po starem senu, da se ga pomeša med travo. Tudi se neodstavljena teleta se na mleku prikrajša in se jim potem poklada trava. Vsak živinorejec skuša dobiti po leti od krav kolikor mogoče veliko mleka; zato ga utrja teletom, če je le mogoče. Da bi teleta vsled tega preveč ne shušala, jim poklada mnogo travo. Ugaja mu, ko vidi, kako hlastno požira tele travo, toda ne spomni se, da bi dal teletom vsaj nekaj oblode, napravljene iz ovsene ali pa iz lanene moka ali kake druge bolj tečne klaje. Vampasta postanejo taka teleta, ki pridejo na svet po novem letu in ki jih držimo pozneje v hlevu, vampasto pa ge postane tele, ako je potem, ko ga smo odstavili, že precej časa žrlo seno in hodilo potem na pašo, posebno pa ob koncu zime. Ako se prvim odrta mnogo mleka in se poklada potem izključno le trava, posebno pa še trda in morda celo mokra trava, pa nič tečne klaje, in se jih drži le v hlevu, postanejo na vsak način trebušnata. Takim teletom, če se žro iz visokih jasli, se hrbtnica navadno zlekne in rebra mu upadejo, kajti ogromna množina neprebavljene in težke klaje vleče hrbtnico k tlom. Takemu teletu stoji dlaka pokonci ali se ježi, život se pretegne, žival je mršava. Čeprav se poklada teletu trava v obilici, vendar taka krma ne zaleže, ker ni dovolj tečna. Žival le živetari in iz takega teleta ne postane nikdar lepa živina. Teleta, ki so na paši, žro sicer tudi le travo, a bila so pravilno odstavljena, preden so šla na pašo. Teleta, ki so na paši, žro le kratko, lahko prebavljivo travo in še to polagoma, in v mali množini. Kdor ne more spuščati poleti telet na pašo, naj jih dobro napaja z mlekom in ko jih hoče odstaviti, naj napravi oplodo iz ovsene ali pa lanene moka in naj ji prilije mleka. Priuči naj teleta polagoma tudi na zdrobljen, suh oves. Sena daj jim (drugače) mnogo, kajti ni se ti treba bati, da bi se tele preobjedlo. Seno bodi dobro in tečno, a poklada naj se v malih množinah, a večkrat. Vsak posestnik naj poskrbi že med letom, da bo imel v shrambi dovolj starega sena, da ga bo imel za celo poletje. Če je zunaj toplo in če preveč ne dežuje, niso muhe

in brenelji preveč nadležni, naj se goni teleta na pašo. Ako je pašnik dobro ograjen in so noči gorke, pa naj ostanejo teleta tudi ponoči na prostem. Na pašniku trava in zraku teletu ne škodujeta, pač pa v hlevu.

Koliko časa naj dobivo tele mleko?

Naši kmetje imajo navado, da odstavijo tele takoj, ko je staro nekoliko tednov. To ni pravo gospodarstvo. Iz telet, ki se že v mladosti zanemarijo, ne bo nikdar pravega goveda. To se je že večkrat preizkušalo. Svicarji dajajo teletu do 6. meseca mleko. Tudi Furlani pustijo tele 4-5 mesecev sesati. Priporočamo, naj se daje teletu mleko vsaj do 12. tedna. Tu pa ne mislimo tako, kakor dela večina naših gospodarjev, ki pripuščajo v resnici tele h kravi tudi do te starosti, toda še le potem, ko pomolze gospodinja kravo. Ne, če hočemo imeti lepo živino, dajmo teletu vse kravje mleko, vsaj do 9. tedna. Sele z 9. tedna začnemo tele lahko polagoma odvajati s tem, da odjemljemo polagoma nekoliko mleka. Kar pa odvzamemo pri mleku, moramo nadomestiti z drugo dobro pičo. Seno še ni za tele. Najbolje nadomestimo mleko s posnetim, toda še sladkim mlekom, kateremu bi se dodalo nekoliko lanenih tropin. Kdor nima takega mleka, da lahko teletu ovseno moko. Tudi otrobi so za silo dobri. Ne smejo se pa preveč zmočiti z vodo. Seno se mora teletu tudi polagati, toda ne v hlevu, marveč bolj za to, da se mu tele polagoma privadi.

Cene za živino. V Mariboru plačujejo govejo živino po sledečih cenah: Voli 10-11, krave 3 do 10, bik 8-10, teleta zaklana 12, svinje 26-33 K. Razum pri teletih veljajo vse cene za živo težo 1 kg.

Nesrečna carinska politika sedanje liberalno-socialistične vlade je kriva vedno rastoče draginje. Pred meseci je odredila, da se mora za blago, ki se izvažajo iz Jugoslavije, plačati izvozno carino v visokosti polovične vrednosti blaga. Če hoče izvoziti kdo za 400.000 K blaga, mora plačati izvozne carine K 200.000. S tem se blago, ki ga hočemo izvažati za prebivalstvo one države, ki dobi to blago, podraži za polovico. Nemška Avstrija je sedaj odgovorila z enako protiuredbo. Upeljala je za blago, ki se izvažajo v Jugoslavijo, s 1. januarjem izvozno carino. Tiskarne so dobile od papirnice v Nemški Avstriji obvestilo, da bo s 1. januarjem vsled izvozne carine papir zopet za 30% dražji. Da se bo podražila zopet sol, vžgalice, sladkor, cement, železo, stroji in druge ljudske potrebe, se ima naše ljudstvo zahvaliti sedanji liberalno-socialistični vladi, ki dela v Jugoslaviji tako nesrečno carinsko politiko!

Našo moko tržijo in ponuja minister-socialist A. Kristan po Dunaju in Pragi Avstrijcem. Železniški minister Draškovič pa kuje prevozne načrte, kako bi odhural naše žito po železnici v Avstrijo in Francijo. Pri nas plačuje ubogo ljudstvo po deželi neznosne cene za pšenico in koruzo. Avstrijci in Francozi bodo otepali naš jugoslovanski kruh; mi pa bomo prežvekovali prazne obljube našega prehranjevalnega ministra — socialističnega Bukšega. Dr. Korošca, ki je hranil jugoslovansko gladno ljudstvo, so odstranili, da ga je zamenjal socialistični Bukšeg, ki misli, da imajo žolodec in poznajo kruh samo Avstrijci in Francozi; Jugoslovani pa se preživljajo samo od svobodnega zraka.

Kje pa je od ljubljanske vlade zaseženo usnje? Demokrati in socialisti so trobili po svojih listih, da je pustil samoderžec Slovenije dr. Zerjav od vlade zaseči velike množine usnja. To po vladi zaseženo usnje bi se dalo po znižanih cenah na razpolago revnejšim slojem, da ne bodo hodili bosi v zimi in mrazu. Zima je tu, a o kakem cenem usnju ni sluha in ne duha. Vlada menda hrani to usnje za poletni čas o Kresu, ko ljudje po deželi obutve niti ne rabijo. Zopet same demokratično-socialistične — prazne obljube, boljše "farbarije" — brez upa na kako izpolnitev. Od vlade zaseženo usnje bo tudi za naprej samo za verižnike, v zlatu in v biserih blesteče ter v žamet o bube vojne dobičkarje!

Kako je pa s tobakom pod vladno oskrbo demokrata in socialistov? Koliko se je govorilo in tolažilo občinstvo glede preskrbe s tobakom takoj po ustanovitvi Jugoslavije. Našim ljudem se je vedno dajal up: Glejte, Jugoslavija je pravzaprav evropska domovina tobaka. Potrpajte vi duhana željni tobakarji, vsaj do nove žetve, pa boste dobili tobaka, kolikor ga ho kateri pozelel. Čakali in čakali smo na vedno obljubljeni tobak nove — jugoslovanske žetve. V tem času čakanja so se nečuvano podražile cene tobačnim izdelkom: vendar tobaka ni in ga ni dobiti! Letošnja tobačna žetev je bila bogata. Kje je pa tobak? Saj mesto tobaka se prodaja gnilo in plesnivo listje. No, saj vemo! Tobake zaloge drži v svojih rokah demokratično-socialistična vlada. Tobaka je dovolj za neštete verižnike, ljubčke sedanje vlade, ki tiho tapljajo tobačne izdelke v Avstrijo in si krpajo svoje vražje žepce s tisočaki na škodo in nezadovoljnost jugoslovanskih kadilcev. Ministra socialističnega Kristana in Bukšega ter ljubljanski Zerjav, vi prijatelji ljudstva, mar li mislite zadovoljiti ljudske kadilce z listjem? A še to listje tržijo za vnebovpijoče drage cene. Taka vlada demokratov in socialistov tudi na polju tobaka. Obljubljeni so demokrati in socialisti občinstvu tobaka za steljo; sedaj pa nudijo prazne ali s plesnivim listjem napolnjene koše. Kmet pa plačuj in plačuj, da si privoščiš vsaj v nedeljo ter praznik pipico smrđljivega listja!

Tihotapei spravljajo cele kupe "boljševičskih", t. j. nežigosanih enokronskih in dvokronskih bankovcev iz Nemške Avstrije in Madžarske v naše okraje. S temi bankovci ne morete danes plačati ne davka in

niti trgovci ne sprejemajo. Odklanjajte jih! Tihotapei pa, ki jih spravljajo k nam, javite oblasti!

Podružnica Maribor in okoliš Slov. Kmetijske Družbe priredi v nedeljo, dne 4. januarja 1920 ob 9. uri dopoldne, v Gambrinovi dvorani (Schillerjeva cesta) zborovanje s predavanjem "O pretakanju vina", ki ga ima ravnatelj vinarske in sadjarske šole g. J. Znidarič. Pri tej priliki se bodo tudi sprejemala še zadnja naročila na galico in žveplo.

Podružnica Ptuj Slovenske Kmetijske Družbe ima svoj redni občni zbor na dan Sv. Treh Kraljev, dne 6. januarja 1920, ob 9. uri dopoldne v goslini g. Zupančiča v Ptuj. Udnino za leto 1920 sprejemajo gg. Josip Zupane na okrajnem glavarstvu, Ludovik Sagadin na okrajnem zastopu in Ferdo Skuhala v Posojilnici v Narodnem domu. Člani naj udnino preje, najpozneje pa do dne 8. januarja 1920, poravnajo, ker se jim drugače list "Kmetovalec" ustavi.

Za podružnice Slovenske Kmetijske Družbe na bivšem Stajerskem in Koroškem bo glavni občni zbor v Mariboru tekom prihodnjega meseca. Na občnem zboru se bo izvolil podpredsednik za Stajersko in določeno število odbornikov. Delegati posameznih podružnic si naj poskrbijo pri podružničnih načelnikih po verilnicah.

Stroji so došli. Kmetijska zadruga v Račjem pri Mariboru ima veliko zalogo poljedelskih strojev. Naše kmetovalce opozarjamo, da si te stroje ogledajo in kupijo.

Znamenja, ki naznanjajo mraz in burjo. Hud mraz in burjo naznanjajo stare rane, ozeblina, trzanje in pljučne bolezni. Jasni glasovi od severa, ropotanje in žvižganje železnice naznanjajo hud, suh mraz. Suhen, droben sneg in veter od severa prinašata hud mraz. Hudo zimo prerokujejo, ako je v jeseni zadostni gob, ako nosijo miši nenavadno marljivo v svoji luknji, če obdrži drevje dolgo svoje listje in če dobiva živina jeseni gostejšo dlako kakor sicer.

Sota, posebno šotin prah, je izborno sredstvo za dobro spravo in dolgo ohranitev zelenjave, sadja in jaja, ker ima šota v sebi razkužujočo moč in srka vse gnilobo, smrad, vlago, pline in soparo. Jajca, shranjena v šotin prah, ostanejo izvanredno dolgo sveža in zdrava.

Tla se znažijo najbolje, če zmešamo en del ugašenega apna s tremi deli navadnega belega peska, v to zmes pomakamo krtačo ter drgnemo tla, ki postanejo snažna in lepo bela.

Slovenski Gospodar stane za celo leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K. Somišljeniki, agitirajte za naš list! — Cene časopisnemu papirju so od 27. decembra naprej poskočile za 110%. Kilogram časopisnega papirja stane zdaj 9 K, poprej pa 26 vin. Samo papir stane na leto za enega Slov. Gospodarja že 21 K. Za stavek, tisek, znamke itd. nam torej ostane od vsakega naročnika le 3 K. Vsakdo torej lahko spozna, da ne bomo delali dobičkov!

Tedenske novice.

† **Edvard Jonas.** V soboto, dne 27. decembra, je v mariborski bolnišnici po daljšem bolehanju umrl faktor Cirilove tiskarne, g. Edvard Jonas, star 61 let. Rajni je bil zvest in priden delavec. V naši tiskarni je bil zaposlen neprestano 44 let. "Slovenski Gospodar" in faktor Jonas sta bila tesno združena. Od prvega začetka, ko je vstopil v našo tiskarno, sta več let s prijateljem Boštjanom Ferkom skoro čisto sama postavila v tiskarno naš list. Tudi zadnja leta je g. Jonas pripravljaj "Slov. Gospodarja" za tisk. Več let je bil tudi odgovorni urednik "Slovenskega Gospodarja", "Našega Doma" in "Glasnika Najsv. Src." A kot takega so ga Nemci in nemčurji tirali večkrat — pred poroto. Obsedel je kot tak več mesecev v ječi. Vsak slovenski urednik, ki je v tistih časih prišel pred poroto, je bil gotovo obsojen. A naš Jonas se ni sramoval, da je moral "sedeti", ampak je bil še celo ponosen na to. Rajni je bil spoštovan in priljubljen pri svojih predpostavljanih in pri tovariših. Imel je blago dušo, ki ni poznala srda. Pogreb se je vršil v ponedeljek, dne 29. decembra, na pobreško pokopališče. "Slovenski Gospodar" kliče svojemu dolgoletnemu najprijadnejšemu in zvestemu prijatelju: Blag ti spomin! Spavaj sladko!

Slovanska Citalnica v Mariboru je priredila v nedeljo, dne 21. t. m. javno predavanje, ki je bilo mnogobrojno obiskano. Predaval je č. g. dr. Franc Kovačič o svojih utisih v Parizu pri mirovni konferenci. Tako temeljitega in zanimivega predavanja že zdavnaj nismo slišali. G. predavatelj nam je orisal socialne in pravstvene razmere v Parizu v svetovni vojski, potem politične odnose na Francoskem in slednje diplomatične razmere pri mirovni konferenci. Pojasnil nam je zelo težavno stališče, katero so imeli jugoslovanski odposlanci v Parizu, ker so jih vedno in povsod ovirali naši zagrizeni sovražniki — Lah. Gospoda predavatelja prosimo, da objavi svoje tako vrlo dovršeno predavanje. Burno ploskanje ob koncu predavanja in srčna zahvala g. predsednika dr. Medveda naj mu bo skromno plačilo za njegov trud.

V Mariboru so pred nekaterimi tedni domačim speharjem na trgu zaplenili speh in jih se poleg tega hudo kaznovali, ker se debeli speh domačih svinj prodajali za 40 K 1 kg. Speh od slavonskih svinj, ki jih je pošiljal milijonar in velik liberalec Predovič v Maribor, pa so smeli prekupei na trgu svobodno prodajati kg po 40 do 48 K! Tajništvo Kmečke zveze v Mariboru se je takoj pritožilo v Ljubljano na deželno vlado, a slavni dr. Zerjavovi liberalno-socialistično-samostojni vladi se še do danes niti ni zdelo vredno odgovoriti na opravičene pritožbe domačih speharjev z Dravskega polja. Dasiravno nimamo prav nobenih določil glede najvišjih cen za speh, je vodja mariborskega gospodarskega urada, — seveda velik liberalce pred Bogom in ljudmi — kaznoval kmete speharje. In uspeh tega "modrega" postopanja na mariborskem magistratu? Vsako soboto je sedaj v Mariboru manj speha na trgu. Saj se speharji niso skregali s svojo pametjo, da bi li vozili Mariborčanom speh, a bi se dali še kaznovati za to! Liberalni gospodi na magistratu se imate zahvaliti, da je v Mariboru zopet pomanjkanje speha!

"Croatia", naš domači jugoslovanski zavarni zavod s sedežem v Zagrebu, je otvoril v Mariboru okrajno zastopstvo za Maribor in okolico. Tozadevna pojasnila daje zastopnik g. Stevo Tončič v Mariboru, Windenauer-ulica št. 8. Zavod priporoča kar najtopleje! Natančnejša navodila v inseratnem delu!

Upisovanje v trgovsko nadaljevalno šolo se vrši dne 2. in 3. prosinca 1920 vsakokrat od 10. do 12. ure in od 14. do 15. ure pri vodstvu sedanjega deške šole (poprej žensko učiteljske) na Tapajnerjevem trgu v prtiličju. Gosp. trgovci se torej opozorijo svoje učence ob določenem času k upisovanju poslati. Vsak ima svoje zadnje spričevalo ter krstni list seboj prinesiti.

Za ustanovitev knjižnic v Prekmurju. Prekmurski Slovenci so imeli, dokler so živeli pod madžarskim tarmom, malo stika z ostalimi Slovenci. Težko, da celo nevarno je bilo spravljati časopise in knjige čez Muro. Šole so bile madžarske, v katerih se ni slišala nobena slovenska beseda. Prekmurski Slovenci so do sedaj vsled popisanih razmer dobi le malo slovenskih knjig v roke, akoravno so hrepneli po slovenskih knjigah. Potrebno je, da njim sedaj, ko se začne poduk v slovenskem jeziku, pripomemo do slovenskih knjig. Obračamo se do naših somišljenikov v posameznih župnijah, kakor tudi v večjih vaseh, da stopijo od hiše do hiše in nabirajo knjige za Prekmurske Slovence. Skoraj v vsaki hiši se bodalo dobiti stare knjige družbe sv. Mohorja, stare šolske knjige otrok, katere bodo v Prekmurju dobrodošle. Nabrane knjige se naj pošljejo na naslov: Marijanišče v Veržetu, kjer bodo dijaki knjige v posamezne knjižnice uredili ter iste prekmurski Slovenci sami tam prevzeli. Vsem nabiralcem in darovalcem knjig je hvaležnost prekmurskih Slovencev gotova. Torej na delo za prekmurske Slovence!

Učiteljsvu in veroučiteljem. Od 10. decembra 1919 ugotavlja in nakazuje službene prejemke ljudsko in meščansko šolskega učiteljsva ter pristojbine za pouk veroučanka ne več deželno knjigovodstvo temveč knjigovodstvo deželne vlade v Ljubljani (Bleisweisova cesta, levo, prtiličje, soba št. 3) kamor se je obračati v svrhu reklamacij. Izplačila se nakazujejo potom poštno čekovnega urada v Ljubljani, blagajničnih čekov knjigovodstvo ne izdaja, toliko v vrednost da ne bo osebnih potov glede izplačila. Zadnji čas so se pač nekatera nakazila radi kolekovanja in preselitve urada zakasnela, v bodoče bo poslovanje točno in redno.

Vsled naredb Komande Dravske divizije preneha vidiranje potnih izkaznic za notranji promet pri Stajerskem obmejnem poveljstvu in pri Komandi mesta v Mariboru. Od 20. t. m. dajejo potna dovoljenja izključno politične oblasti, in sicer v Mariboru okrajno glavarstvo in kr. policijski komisariat.

Zvišanje pristojbin za brzojavke v Nemško Avstrijo. Vsled odloka poštne ministrstva se zviša pristojbina za brzojavke v Nemško Avstrijo počenši od 1. januarja 1920 od 6 par na 10 par, t. j. po sedanjem tečaju od 21 na 35 vinarjev, minimum 1 dinar t. j. 3 K 50 vin. Poleg redne pristojbine je plačati pribitek 1 dinar ali 3 K 50 vin. za vsako brzojavko, kakor do sedaj. Casopisne brzojavke uživajo ugodnost znižanja za 50 odstotkov.

Uspeh kolekovanja v Sloveniji. Po naših informacijah je bilo v področjih deželne vlade za Slovenijo kolkovanih v celem za 300 milijonov kron bankovcev. Pri žigosanju je bilo v Sloveniji, kateri še takrat ni pripadalo Prekmurje, še za 500 milijonov kron bankovcev.

Za potovanja na Koroško (območje okrajnih glavarstev Borovlje, Velikovec in občine Dravograd, Legerbuch, Labud in Ojstrica okrajnega glavarstva Slovenjgradec) je razen predpisane izkaznice za notranji promet, oziroma rednega potnega lista, potrebno še posebno dovoljenje. To dovoljenje je pismeno zaprositi z dokazom o potrebi potovanja pri okrajnem glavarstvu, oziroma policijske oblasti rednega bivališča stranke.

Kaj pa je z našimi ujetniki v Italiji? Slovenske matere in žene, ujetniki sami nam pišejo in nas vprašujejo: Kaj vendar mislijo naši Jugoslovijci, da demokrati in socialisti, da prav nič ne storijo za odpuščanje naših ujetnikov? Ko smo imeli še parlament, so vsaj naši poslanci dragali beogradske vlado, da je spaziti